ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ
към 31 декември 2018

I. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

"Водоснабдяване и канализация Добрич" АД с ЕИК 204219357 е вписано в регистъра на 24.08.2016 г. и е правоприемник на „Водоснабдяване и канализация" ООД гр. Добрич, а то от своя страна е правоприемник на „Водоснабдяване и канализация" ЕООД гр. Добрич учредено през 1989 година от Добрички окръжен съд по фирмено дело № 520/17.11.1989 година. Дружеството е със седалище и адрес на управление: гр. Добрич 9300, област Добрич, община град Добрич, бул."Трети март" № 59.

1.1.Собственост и управление

Капиталът на дружеството е разпределен в 2 445 646 (два милиона четиристотин четиридесет и пет хиляди шестстотин четиридесет и шест) броя поименни, безналични акции, с номинална стойност 1 /един/ лев за акция и е изцяло внесен.

Акционерите участват в капитала на дружеството с акции, както следва:

1. Държавата чрез министъра на регионалното развитие и благоустройство – 1 843 888 (един милион осемстотин четиридесет и три хиляди осемстотин осемдесет и осем) акции по 1 лев всяка, или общо 1 843 888 (един милион осемстотин четиридесет и три хиляди осемстотин осемдесет и осем) лева, представляващи 75,39 % от капитала на дружеството.
2. „Водоснабдяване и канализация" ЕАД, гр.Бургас – 601 758 (шестстотин и една хиляди седемстотин петдесет и осем) акции по 1 лев всяка, или общо 601 758 (шестстотин и една хиляди седемстотин петдесет и осем) лева, представляващи 24,61 % от капитала на дружеството.

Дружеството се управлява от Съвет на директорите.

Съветът на директорите се състои от три до пет лица.
Членове на Съвета на директорите към 31.12.2018 г. поименно са:

- Мария Каменова Тодорова – Председател на СД;
- Саркис Харутюн Караджиян – Зам. председател на СД;
- Тодор Илиев Гикински – член на СД;
- Детелина Кирилова Николова – член на СД.

Дружеството към 31.12.2018 г. се управлява и представлява от инж.Тодор Илиев Гикински, съгласно договор за възлагане на управление на изпълнителен директор от 29.08.2017 г.

Средно-списъчният брой на персонала за 2018 г. е 491 работници и служители.

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД, гр.Добрич включва: поддържане и експлоатация на външни водоснабдителни и канализационни мрежи и системи, пречиствателни станции и съоръжения на територията на общините, реконструкция и модернизация на стопанисваните основни фондове, провеждане на химико-бактериологичен контрол на качествата на питейната и отпадъчната вода, съгласно БДС, инженерингова дейност, проучване, проектиране, изследване, инвестиране и строителство на ВиК обекти, автоматизирани системи за управление на ВиК мрежи и съоръжения в страната и в чужбина и съвместни дейности с наши и чуждестранни фирми, производство, ремонт и възстановяване на ВиК апаратури, фасонни части, сервизна дейност, проверка, поддържане и ремонт на измервателни уреди за питейна вода, извършване на пуско-наладъчна дейност на ел.съоръжения, ВиК и транспортни услуги на населението и на фирми с основна сфера на дейност, покупка на стоки или вещи с цел препродажба в първоначален, преработен или обработен вид, продажба на стоки от собствено производство, търговско представителство и посредничество, комисионни, спедиционни и превозни сделки, складови сделки, стоков контрол, сделки с интелектуална собственост, хотелиерски, туристически, рекламни, информационни, програмни или други услуги, покупка, строеж или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба, специализирани услуги с наличната техника и апаратура, отдаване под наем на недвижимо имущество и всяка друга дейност, която не е забранена от закона.

Дейността на дружеството се осъществява в съответствие с изискванията на Закона за водите.

1.3. Структура на дружеството

Дружеството няма дъщерни дружества и няма разкрити клонове и представителства.

1.4. Основни показатели на стопанската среда

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2015 – 2018 г. са представени в таблицата по-долу:

Показател	2015	2016	2017	2018
БВП в млн. лева	88,575	94,130	101,043	107,987
Реален растеж на БВП	3.5%	3.9%	3.8%	3.2%
Инфлация в края на годината (ХИПЦ)	-0.9%	-0.5%	1.8%	2.3%
Среден валутен курс на щатския долар за годината	1.76	1.77	1.73	1.66
Валутен курс на щатския долар в края на годината	1.80	1.86	1.65	1.72
Основен лихвен процент в края на годината	0.01	0.00	0.00	0.00
Безработица (в края на годината)	10.0%	8.0%	7.1%	6.1%

* Прогноза на БНБ за 2018 г., изготвена към 21 декември 2018 г. източник: БНБ

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. Приложима обща рамка за финансови отчети

Дружеството води текущото си счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с изискванията на българското търговско и счетоводно законодателство, Закона за счетоводството и Международните счетоводни стандарти (МСС), приети за приложение от Комисията на Европейския съюз.

2.2. База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД гр.Добрич е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила от 1 януари 2018 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз. МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на

рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти" (МСС).

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата/нейната дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, практически приложими за годишни отчетни периоди, започващи най-рано на 1 януари 2018 г. за предприятията в Република България, са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството относно принципите, правилата и критериите за отчитане на следните отчетни обекти, както и на представянето и оповестяванията на финансова информация за тях:

МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).

МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчисляването на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).

МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г., приет от ЕК).

За останалите стандарти и тълкувания, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции.

2.3. Промени в счетоводната политика

2.3.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1.01.2018 г.:

Дружеството прилага всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, създадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са уместни за неговата дейност.

Ръководството на дружеството се е съобразило с всички тези счетоводни стандарти и разяснения към тях, които са приложими към неговата дейност и са приети официално за приложение от Европейския съюз към датата на изготвянето на настоящия финансов отчет. От приемането на тези нови стандарти, разяснения или изменения са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството.

- **МСФО 9 Финансови инструменти**

МСФО 9 Финансови инструменти определя изискванията за признаване и оценяване на финансови активи, финансови задължения и някои договори за покупка или продажба на нефинансови активи. Този стандарт заменя МСС 39 Финансови инструменти: признаване и оценяване.

Класификация на финансови активи

МСФО 9 съдържа нов подход за класификация и оценяване на финансови активи, който отразява бизнес модела, по който се управляват активите и характеристиките на техните парични потоци.

МСФО 9 включва три **основни** категории за класификация на финансовите активи: измервани по амортизируема стойност - дългови инструменти (търговски и други вземания с договорен характер, предоставени кредити, срочни депозити, салда по текущи банкови сметки, придобити корпоративни облигации, ДЦК, вземания по търговски полици и др.), чрез справедлива стойност в Друг всеобхватен доход (ССДВД) – капиталови инструменти (акции-дялове, които не са държани или са държани за търгуване, без изключенията, посочени в МСФО 9) и чрез справедлива стойност в печалба или загуба (ССПЗ) - Финансови активи (дългови инструменти, капиталови инструменти и деривативи). Стандартът елиминира съществуващите в МСС 39 категории държани до падеж, кредити и вземания, и на разположение за продажба.

Въз основа на своята оценка, дружеството не смята, че новите изисквания за класификация биха имали съществено влияние върху счетоводното отчитане на притежаваните от дружеството търговски и други вземания, заеми и парични средства.

Обезценка на финансови активи

МСФО 9 заменя модела на „понесени загуби" в МСС 39 с ориентирания към бъдещето модел на „очаквана кредитна загуба" (ОКЗ). Според модела на очакваните загуби предприятието трябва да признае очакваните кредитни загуби по всяко време и да актуализира коректива за загуби на всяка отчетна дата, за да отрази промените в кредитния риск на финансовите инструменти. В края на всеки отчетен период се приема, че кредитната загуба е възникнала дори когато се очаква изплащане на пълния размер на вземането, но със закъснение от договореното, т.е. в края на отчетния период те се признават, дори да не са възникнали фактически събития на загуба. При определянето на Очакваните кредитни загуби дружеството следва да разгледа разумно достъпна към отчетната дата и подкрепяща се информация за минали събития, текущи условия и прогнози за бъдещи икономически условия, за да се сравни рискът от неизпълнение, възникващ на отчетната дата, с риска от неизпълнение при първоначалното признаване на

финансовия инструмент. Информацията е разумно достъпна, ако нейното получаване не води до неоправдани разходи или усилия (с налична информация за целите на финансовото отчитане като такива). Оценката дали е налице значително увеличение на кредитния риск се основава на увеличение на вероятността от възникване на неизпълнение след първоначалното признаване.

Новият модел на обезценка ще се прилага за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в Друг всеобхватен доход, с изключение на инвестиции в капиталови инструменти и активи по договори.

Съгласно МСФО 9, загубите от обезценката ще се оценяват на база на едно от следните основания:

- Очаквана кредитна загуба в следващите 12 месеца. Това са загуби, които произтичат от възможни събития на неизпълнение в рамките на 12 месеца след датата на отчета; и

- Очаквана кредитна загуба за целия живот на финансовия актив. Това са загуби, които са резултат от всички възможни събития на неизпълнение през очакваната продължителност на живота на финансов инструмент.

Измерването на Очакваната кредитна загуба за целия живот на финансовия актив се прилага, ако кредитният риск се е увеличил значително от датата на първоначалното признаване на актива, а 12-месечна очаквана кредитна загуба се прилага, ако не са настъпили горните обстоятелства. Дружеството може да определи, че кредитният риск на финансовия актив не се е увеличил значително, ако активът има сравнително нисък кредитен риск към датата на отчета. Въпреки това, за търговските вземания и активи по договори без съществен финансов компонент винаги се оценява Очаквана кредитна загуба за целия живот на актива. Предприятието е избрало да прилага тази политика и за търговските вземания и активи по договори със значителен финансов компонент.

Пари парични еквиваленти

Дружеството е преценило, че прилагането на изискванията за обезценка на МСФО 9 към 1 януари 2018 г. няма да доведе до съществени ефекти за финансовия му отчет, поради това, че неговите пари и парични еквиваленти имат нисък кредитен риск на база на външни кредитни рейтинги (рейтингови агенции, които оценяват банки и финансови институции).

Класификация на финансови задължения

МСФО 9 в голяма част запазва съществуващите изисквания в МСС 39, относно класификацията на финансовите задължения.

Съгласно МСС 39, обаче, всички промени на справедливите стойности на

задължения, измервани по ССПЗ се отчитат в печалби и загуби, докато според МСФО 9 промените в справедливата стойност основно се представят както следва:

- промяната на справедливата стойност, която е в резултат на промените в кредитния риск на задължението се отчитат в другия всеобхватен доход; и
- всяка останала промяна в справедливата стойност се представя в печалби и загуби.

Дружеството не е определило финансови задължения по ССПЗ и не възнамерява понастоящем да го направи. Оценката на дружеството не показва съществена промяна по отношение на класификацията на финансовите задължения към 1 януари 2018 г.

Преминаване

Промени в счетоводните политики от прилагането на МСФО 9 основно ще бъдат приложени ретроспективно, със следните изключения:

- дружеството ще се възползва от допустимото изключение да не преизчислява съпоставима информация за предходни периоди по отношение на промените в класификацията и оценката (включително обезценката). Разликите в балансовите стойности на финансови активи и финансови пасиви, в резултат от прилагането на МСФО 9 основно ще бъдат признавани в неразпределена печалба към 1 януари 2018 г.
- определянето на бизнес модела, в който се държи финансовия актив се оценява на база на фактите и обстоятелствата, които съществуват към датата на първоначално прилагане на стандарта.

- **МСФО 15 Приходи от договори с клиенти**

Новият стандарт МСФО 15 Приходи от договори с клиенти е задължителен за приложение за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно приложение на новите правила на стандарта, от 1 януари 2018 г. Сравнителните данни за 2017 г. няма да се преизчисляват.

МСФО 15 създава цялостна рамка за определяне на това дали, колко и кога да се признават приходи. Този стандарт заменя съществуващите насоки в текущите стандарти за признаването на приходите, включително МСС 18 Приходи, МСС 11 Договори за строителство и КРМСФО 13 Програми за лоялност на клиентите, КРМСФО 15 Споразумения за строителство на недвижим имот и КРМСФО 18 Прехвърляне на активи от клиенти, както и ПКР 31 Приход – бартерни сделки, включващи рекламни услуги.

МСФО 15 се прилага за всички договори с клиенти, в т. ч. и за продажби на ДМА, които не са в основните дейности на предприятието. Прилага се за всеки договор, каквато е обичайната практика и сега. Не се прилага за: лизингови договори, застрахователни

договори, финансови инструменти, непарични размени между предприятия от една и съща сфера на дейност (размени на сходни стоки).

Разработен е на основата за общ подход към всички сделки с клиенти независимо дали са за стоки, услуги или строителни договори, т.е. засята всички видове дейности (бизнес). При този стандарт се увеличават случаите на използване на преценки, с което се увеличава свободата на действие на предприятията, но и тяхната отговорност за взетите решения.

В МСФО 15 при признаване на приходи се акцентира на *„прехвърлянето на контрола"* от продавача на купувача по отношение на стоките и услугите предмет на договор., за разлика от МСС 18 Приходи, където акцентът беше формулиран по общо - *„прехвърлянето на рисковете и изгодите"* върху собствеността на стоките и услугите (§ 14а). Изходна база за двата критерия е определението за актив – *„придобит ресурс, който е контролиран от предприятието и от него се очакват бъдещи изгоди"*. Следователно и в двата случая признаването на приходи задължително включва и контрола върху ресурса (стоки и услуги). Това означава, че принципна разлика между МСС 18 и МСФО 15 няма. Освен това в §38г , МСФО 15 включва преценката за прехвърлянето на значителните рискове и изгоди от собствеността при признаването на прихода.

Стандартът се прилага за договори с клиенти. **Клиентът е** страна по договор с предприятието, която очаква да получи стоки или услуги от обичайната (основната) дейност на предприятието срещу възнаграждение.

Предоставяне на услуги

Дружеството оказва услуги по пречистване и доставка на вода и отвеждане на отпадни води. Към момента, приходи се признават на база метода степен на завършеност на услугата на база на количествата вода, измерени чрез показания на водомери.

Съгласно МСФО 15, общата стойност на възнаграждението за услуги ще се разпределя за всички услуги въз основа на самостоятелните им продажни цени. Стойностите на продажните цени ще продължат да се регулират от КЕВР.

Съответно дружеството не очаква прилагането на МСФО 15 да има като резултат значителни различия в момента на признаването на приходите от тези услуги.

Договори за строителство

Приходите от строителство възникват във връзка с инвестициите в публични активи - подобрения и изграждане на нови компоненти от водоснабдителната и канализационна мрежа срещу правото, чрез утвърдените от КЕВР тарифи, да признава приходи срещу извършените услуги.

Преминаване

Дружеството възнамерява да приеме МСФО 15 с прилагане на метода на кумулативния ефект, като ефекта от първоначално прилагане на този стандарт ще бъде признат към датата на първоначално прилагане (това е 1 януари 2018 г.) чрез корекция на началния баланс на собствения капитал при наличие на договори, които не са приключили към 1 януари 2018 г. Като резултат дружеството няма да приложи изискванията на МСФО 15 за сравнителния период.

Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от дружеството

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2018 г., и не са били приложени от по-ранна дата от дружеството. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на дружеството. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на дружеството през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промените са свързани със следните стандарти:

- МСФО 9 „Финансови инструменти" (изменен) - Предплащания с отрицателно компенсиране, в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- МСФО 16 „Лизинги" в сила от 1 януари 2019 г., приет от ЕС;
- МСС 19 „Доходи на наети лица" (изменен) в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- КРМСФО 23 "Несигурност относно отчитането на данък върху дохода" в сила от 1 януари 2019 г., все още не е приет от ЕС;
- Годишни подобрения на МСФО 2015-2017 г., в сила от 1 януари 2019 г., все още не са приети от ЕС.

Ръководството счита, че е не е необходимо да оповестява тези стандарти и разяснения, в които са направени промени, формално одобрени или неодобрени от Европейския съюз, отнасящи се до прилагането им през 2018 г. и в бъдеще, без те не се отнасят до дейността му, тъй като това би могло да доведе до неразбиране и подвеждане на потребителите на информация от годишния му финансов отчет.

2.4. Приложение на принципа за действащо предприятие

Финансовият отчет на дружеството за периода, приключващ на 31 декември 2018 година е изготвен на базата на принципа за действащо предприятие. Това означава, че дружеството няма нито намерение, нито необходимост да преустанови своята дейност.

В резултат на отписването на публичните В и К активи, собственият капитал (нетните активи) на дружеството към 31.12.2018 г. е отрицателна стойност, в размер на 16.903 хил. лв., в т.ч. 13 787 хил.лв. отписвани на активи публична собственост, 1 257 хил.лв. еднократна загуба от обезценка на търговски вземания /промяна на счетоводната политика/. През 2018 г. Дружеството отчита печалба в размер на 303 хил. лв. (2017 г. печалба 107 хил.лв.), поради което независимо от горните обстоятелства, ръководството счита, че Дружеството ще продължава да осъществява нормалната си търговска дейност като воден оператор. Съгласно прогнозите на ръководството както и оценката му относно очакваните бъдещи парични потоци, предприетите мерки за увеличаване на събираемостта на вземанията то ще преодолее отрицателната стойност на нетни активи още през следващите отчетни периоди. Текущите пасиви превишават текущите активи към същата дата със 7.679 хил. лв. (2017 г. превишение на текущите пасиви с 6 324 хил.лв.)

Към настоящия момент няма взети политически решения, които да оказват влияние върху услугите, предоставяни от дружества с обществен интерес. Това са съображения специфични за предприятията от публичния сектор.

Независимо от горните обстоятелства, ръководството счита, че дружеството ще продължи да осъществява нормална търговска дейност като воден оператор и по тази причина финансовите отчети не съдържат корекции, които биха били необходими, ако същите бяха изготвени на друга база и без прилагането на принципа за действащо предприятие.

2.5. Функционална валута и валута на представяне на финансовите отчети

Функционална валута е валутата на основната икономическа среда, в която едно търговско дружество функционира и в която главно се генерират и изразходват паричните средства. Тя отразява основните сделки, събития и условия, значими за него.

Дружеството води счетоводство и съставя финансовите си отчети в националната валута на Република България – български лев.

Това е валутата, възприета като официална, в основната икономическа среда, в която дружеството оперира. От 1 януари 1999 година българският лев е с фиксиран курс към еврото: 1.95583 лева за 1 евро.

Финансовият отчет е изготвен и представен в хиляди лева.

2.6. Чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се вписват първоначално като към сумата на чуждестранната валута се прилага централният курс на Българска Народна Банка (БНБ) към датата на сделката.

Курсовите разлики, възникващи при уреждане на валутните парични позиции или при отчитането на тези парични позиции при курсове, различни от този, по който първоначално са били признати, се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за съответния период. Паричните позиции в чуждестранна валута към 31 декември 2018 и 2017 години са оценени в настоящия финансов отчет по заключителния курс на БНБ.

2.7. Счетоводни предположения и приблизителни счетоводни оценки

Представянето на финансов отчет, съгласно Международните стандарти за финансови отчети, изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни).

2.8. Сравнителни данни

Съгласно счетоводното законодателство, финансовата година приключва към 31 декември и предприятията са длъжни да представят годишни финансови отчети към същата дата, заедно със сравнителни данни към тази дата за предходната една година. Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Изключение от това правило е представянето на ефектите от приложението за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. Дружеството е избрало модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти. При прилагането на МСФО 9 Финансови инструменти дружеството е приложило изключенията (облекченията) при първоначалното му прилагане. Всички корекции, произтичащи от първоначалното прилагане на двата нови стандарта, са отчетени в собствения капитал (към „неразпределената печалба") към 1 януари 2018 г. Сравнителната информация за 2017 г. не е преизчислена. Тя е представена

и оповестена съгласно изискванията на МСС 39 Финансови Инструменти: Признаване и Оценяване (отменен), МСФО 7 Финансови Инструменти: Оповестяване, МСС 18 Приходи (отменен) и МСС 11 Договори за строителство (отменен) и свързаните с тях разяснения.

2.9. Грешки в предходни отчетни периоди

Грешки в предходни периоди са пропуски, неточности или несъответствия във финансовите отчети на дружеството за предходни периоди, възникващи в резултат на пропусната или неправилно използвана надеждна информация. Това е информация, която е била налична към момента на одобрение за издаване на финансовите отчети или такава, за която се предполага, че е било възможно да бъде получена и използвана при изготвянето и представянето на тези отчети. Грешки в предходни периоди могат да възникнат при признаването, оценяването, представянето или оповестяването на елементи от финансовите отчети. Те се коригират ретроспективно като се преизчислява сравнителната информация или началните салда на активите, пасивите и капитала (в случаите, когато са възникнали през предходни периоди, за които не е представена информация във финансовите отчети). Корекцията се отразява в първите финансови отчети одобрени за издаване след откриването им, като в тях се представя и отчет за финансовото състояние към началото на най-ранния сравнителен период.

2.10. Управление на финансовите рискове

Фактори на финансовите рискове

В хода на обичайната си дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове. Пазарният риск е рискът, че справедливата стойност или бъдещите парични потоци на финансовия инструмент ще варират поради промените в пазарните цени. Пазарният риск включва валутен риск, лихвен риск и ценови риск. Кредитният риск е рискът, че едната страна по финансовия инструмент ще причини финансова загуба на другата, в случай че не изпълни договореното задължение. Ликвидният риск е рискът, че дружеството би могло да има затруднения при посрещане на задълженията си по финансовите пасиви.

От страна на ръководството на дружеството финансовите рискове текущо се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, цената на

привлечените заеми и да се оценят адекватно формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

2.10.1. Валутен риск

Основните сделки, осъществявани от дружеството са деноминирани в български лева и в евро. Българският лев е привързан към еврото, поради което дружеството не е изложено на съществени валутни рискове при осъществяване на сделки в евро. По тази причина, дружеството не използва специални финансови инструменти за хеджиране на този риск.

2.10.2. Лихвен риск

Лихвеният риск представлява риска от колебание в размера на задълженията по заемите на дружеството, дължащо се на изменението на пазарните лихвени проценти.

Лихвен риск на паричния поток

Рискът на лихвоносните парични потоци е рискът, че бъдещите парични потоци на финансов инструмент ще варират поради промени в пазарните лихвени проценти.

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни заеми и задължения по договори за финансов лизинг са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища.

2.10.3. Кредитен риск

Кредитния риск е рискът едната страна по финансовия инструмент да не успее да изпълни задължението си и по този начин да причини загуба на другата. Финансовите активи, които потенциално излагат дружеството на кредитен риск, са предимно вземания по продажби. Дружеството е изложено на кредитен риск, в случай че клиентите не изплатят своите задължения.

Съгласно приложимата нормативна база дружеството има задължение да осигури снабдяването с вода и в случай на невъзможност за плащане от страна на неговите клиенти, следователно е налице съсредоточаване на значителен кредитен риск.

Политиката на дружеството в тази област е свързана с разработване на различни продукти, свързани с подобряване събираемостта на вземанията, както и предприемане на действия за завеждане на съдебни дела срещу некоректни клиенти.

2.10.4. Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът, произтичащ от възможността дружеството да не погаси в договорения размер или изобщо финансов пасив, както и възможността дружеството да погаси в пълен размер финансов пасив, но на по-късна дата от уговорената.

Дружеството генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства, които му позволяват, макар и с известни трудности, да погасява задълженията си в договорените с доставчиците и другите му кредитори срокове. Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банки, собствениците на капитала – държавата и ВиК ЕАД гр. Бургас.

2.10.5. Ценови риск

Ценовият риск е рискът, произтичащ от колебанията в цената на финансовите инструменти.

Дружеството е изложено на ценови риск в резултат на евентуалното нарастване на доставните цени на суровините и материалите.

3. ДЕФИНИЦИЯ И ОЦЕНКА НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

3.1. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията са оценени по цена на придобиване, образувана от покупната им стойност и допълнителните разходи, извършени по

придобиването им и намалени с размера на начислената амортизация и евентуалните обезценки. Дружеството е приело счетоводна политика да капитализира извършените разходи за придобиване на активи, когато тези разходи превишават 500 лева.

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Последващи разходи, свързани с имоти, машини, съоръжения и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или преустройство и реконструкция, включително извършени за замяна на компонент от актива, се капитализират в стойността на актива, само ако отговарят на критериите за признаване на нетекущ актив. Преносната стойност на заменените компоненти се отписва от стойността на актива в съответствие с изискванията на МСС 16 *Имоти, машини, съоръжения*. Всички други последващи разходи се признават текущо в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в периода, през който са направени.

Получените имоти, машини и съоръжения чрез правителствени дарения се оценяват по справедлива стойност към датата на придобиването им.

Имотите, машините и съоръженията се отписват от годишния финансов отчет, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "имоти, машини, съоръжения и оборудване" се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, като печалба/загуба от продажба на нетекущи активи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход.

3.2. Нематериални активи

Нематериалните активи са отчетени по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация и евентуалната загуба от обезценка.

Дружеството е приело счетоводна политика да капитализира извършените разходи за придобиване на нематериални активи, когато тези разходи превишават 500 лева.

Нематериални активи, получени чрез правителствени дарения, се оценяват по справедлива стойност към датата на придобиването им.

Нематериалните активи се отписват от годишния финансов отчет когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на "нематериалните активи" се определят, чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, като печалба/загуба от продажба на нетекущи активи на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход.

3.3. Амортизация на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи

Амортизациите на имотите, машините и съоръженията и нематериалните активи са начислявани, като последователно е прилаган линейният метод.

Амортизации не се начисляват на земите, на напълно амортизираните активи и такива, които са в процес на придобиване, както и на активи, класифицирани като държани за продажба, в съответствие с изискванията на МСФО 5 Дълготрайни активи държани за продажба и преустановени дейности.

По групи активи са прилагани следните норми полезен живот в години:

Група активи	Полезен живот в години
Сгради	33,33
Съоръжения	10-50
Машини и оборудване	5-10
Компютри	2-5
Транспортни средства	7-10
Стопански инвентар	6,67-10
Права на ползване	5-25
Програмни продукти	5

3.4. Обезценка на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи

В края на всяка година се извършва преглед на преносната стойност на активите, за да се определи дали има признаци за обезценка. Ако такива съществуват, дружеството изчислява възстановимата стойност на актива, за да определи размера на загубата от обезценка. Когато не е възможно да се изчисли възстановимата стойност на определен актив, дружеството изчислява възстановимата стойност на генериращия парични постъпления обект, към който активът принадлежи. Ако така изчислената възстановима стойност на актива (генериращия парични постъпления обект) е по-ниска от преносната му стойност, последната се намалява до възстановимата стойност на актива (генериращия

парични постъпления обект). Възстановимата стойност на имотите, машините, съоръженията и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност в употреба. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката се третира като намаление на този резерв, освен ако тя не надхвърля неговия размер, и превишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход.

Загубата от обезценка се признава като разход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в годината на възникването ѝ. В случай, че загубата от обезценка впоследствие се възстанови, преносната стойност на актива (генериращия парични постъпления обект) се увеличава до преизчислената възстановима стойност, така че увеличената преносна стойност да не надвишава стойността, която би била определена, ако не е била призната загуба от обезценка в предходни години. Възстановяването на загуба от обезценка се признава на приход в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в годината на установяването ѝ.

3.5. Материални запаси

Материалните запаси при тяхното придобиване се оценяват по цена на придобиване, която включва всички преки разходи, свързани с доставката на актива. Оценката на потреблението им се извършва по метода на средно претеглената цена. В края на годината материалните запаси се оценяват по по-ниската между цената на придобиване и нетната им реализируема стойност, която се определя като очакваната продажна цена в хода на осъществяване на дейността, намалена с очакваните разходи по продажбата.

3.6. Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на капитал в друго предприятие. Финансовите активи и пасиви се признават в отчета за финансовото състояние, когато дружеството стане страна в договорните условия на съответния финансов инструмент, породил този активи или пасив. Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние, след като договорните права за получаването на парични потоци са изтекли или активите са прехвърлени и трансферът им отговаря на изискванията за отписване, съгласно изискванията на МСФО 9 *Финансови инструменти*. Финансовите пасиви се отписват от отчета за финансовото състояние, когато и само

когато са погасени – т.е. задължението, определено в договора е отпаднало, анулирано или срокът му е изтекъл.

Дейността на дружеството не предполага наличието на разнообразни финансови инструменти. Основните финансови инструменти, включени в отчета за финансовото състояние на дружеството, са представени по-долу.

3.6.1. Вземания от клиенти, други текущи вземания и предоставени аванси

Търговските и други вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или определими срокове за уреждане, които не се котират на активен пазар. Вземанията в лева не са лихвени и са оценени по стойността на тяхното възникване, а тези в чуждестранна валута - по заключителния курс на БНБ към 31 декември 2018 и 2017 година и са намалени с размера на начислените обезценки за ОКЗ.

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност).

Вземанията се представят и отчитат по стойността на тяхното възникване. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите - като нетекущи.

Ръководството на дружеството извършва преглед на вземанията на портфейлна база, като разделя вземанията по групи клиенти и технологични райони.

Обезценка на търговски вземания

За търговските вземания се използва вътрешна статистическа информация за историята на плащанията (тяхното изпълнение), в резултат на което вземанията се разделят на три групи:

- Вземания, които ще се погасят в срок, на които не е направена обезценка и които имат обичаен кредитен период от 30 дни ;
- Вземания, които ще се погасят в пълен размер, но със закъснение, на които се прави обезценка, като се изчисляват очакваните кредитни загуби, според възрастовия им анализ; и
- Вземания, които няма да се погасят. За тях ръководството е преценило според събираемостта и след анализ експозицията на клиента, възможностите за тяхното погасяване и е взело решение относно събирането им по съдебен път или за отписването им.

Дружеството е избрало да прилага политиката за определяне на Очаквана кредитна загуба на база целия живот на актива както за търговските вземания и активи по договори

без съществен финансов компонент, така и за търговските вземания и активи по договори със значителен финансов компонент, като се използва опростения подход за обезценката.

- За да се определи размерът на очакваните кредитни загуби, които да се признаят във финансовия отчет, дружеството разработи свой вътрешен модел - матрица на провизиите за определяне на вероятността на неизпълнение, което се измерва в дни просрочие на дължимото плащане от страна на клиентите му и като осреднени проценти за неизпълнение от предходните 24 месеца, на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания и др. Към датата на изготвяне на финансовия отчет приблизителната оценка на Очакваните кредитни загуби са изчислени с получения исторически процент и фактическите кредитни загуби само от търговските вземания, които ще се погасят в пълен размер, но със закъснение

- За 2018 г. дружеството е приело, че няма промяна в кредитния риск и Очакваните кредитни загуби не са коригирани с приблизителни оценки за бъдещи периоди. Към 31.12.2018 г. очакваните кредитни загуби са изчислени както следва:

Групи вземания	Очакван процент на неизпълнение	Брутна балансова стойност	Коректив за очакваните кредитни загуби
1	2	3	4 (3 × 2)
Без просрочие до 30 дни	0%	716 960	0
С просрочие до 90 дни	5,46%	653 712	35 664
С просрочие от 91-180 дни	33,33%	758 212	252 699
С просрочие от 181-365 дни	38,35%	493 097	189 093
С просрочие от 1 г. до 3 г. (само за 2017 г.)	54,00%	876 767	473 454
Общо:		**3 498 748**	**950 910**

Очакваната кредитна загуба от обезценка на търговските вземания се представя в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на отделен ред „Разходи за последващи обезценки на активи".

3.6.2. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти в лева са оценени по номиналната им стойност, а паричните средства в чуждестранна валута - по заключителния курс на БНБ към края на всеки отчетен период.

За целите на съставянето на отчета за паричните потоци парите и паричните еквиваленти са представени като неблокирани пари в банки и каса, като:

- паричните постъпления от клиенти и плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);

- лихвите по получени кредити се включват, като плащания за финансова дейност, а лихвите по предоставени кредити, като постъпления от инвестиционна дейност;

- платените дивиденти се включват като плащания за финансова дейност, а получените дивиденти, като постъпления от инвестиционна дейност;

- краткосрочно блокираните средства се третират като парични средства и парични еквиваленти.

3.6.3. Задължения по заеми

Лихвените заеми се признават първоначално по справедлива цена, формирана от получените парични постъпления, намалени с присъщите разходи по сделката. След първоначалното им признаване лихвените заеми се оценяват по амортизирана стойност, като всяка разлика между първоначалната стойност и стойността на падеж се отчита в печалбата или загубата за периода на ползване на заема на база метода на ефективния лихвен процент. Получените лихвени заеми, при възникването на които не са извършени разходи свързани със сделката, не се амортизират. По същия начин се третират получените банкови овърдрафти, при които получателят има получените банкови овърдрафти, при които получателят има право многократно да усвоява или погасява заема в рамките на предварително договорения лимит.

Финансовите разходи, в това число и директните разходи по привличането на заема, се включват в печалбата или загубата по метода на ефективния лихвен процент, с изключение на транзакционните разходи по банкови овърдрафти, които се признават в печалбата или загубата на линейна база за периода, за който е договорен овърдрафтът.

Лихвените заеми се класифицират като текущи, когато следва да бъдат уредени в рамките на дванадесет месеца от края на отчетния период.

3.6.4. Задължения към доставчици, други текущи задължения и получени аванси

Търговските и други задължения възникват в резултат на получени стоки или услуги. Краткосрочните задължения не се амортизират. Търговските и другите задължения в лева са оценени по стойността на тяхното възникване, а тези в чуждестранна валута – по заключителния курс на БНБ към края на всеки отчетен период.

3.7. Основен капитал

Основният капитал на дружеството е представен по неговата номинална стойност и съответства на актуалната му съдебна регистрация и е напълно внесен.

3.8. Резерви

Като резерви в отчета за финансовото състояние на дружеството са представени финансови резултати, които са капитализирани чрез разпределение на печалбата от предходни години, както и резервите от преоценката на някои от имотите, машините и съоръженията.

Акционерите на дружеството могат да се разпореждат с капиталовите резерви.

Дружеството е длъжно да образува фонд „Резервен". Източниците на фонда са:

1. Най-малко 1/10 от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат 1/10 от капитала;

2. Средствата, получени над номиналната стойност на акциите и облигациите при издаването им;

3. Други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата на фонд „Резервен" могат да се използват само за: покриване на годишната загуба; покриване на загуби от предходни години.

Когато средствата на фонд „Резервен" надхвърлят 1/10 част от капитала, по-големият размер може да бъде използван и за увеличение на капитала.

3.9. Правителствени дарения

Правителствените дарения за нетекущи активи се признават в отчета за финансовото състояние като отсрочени приходи, когато има достатъчна сигурност, че те ще бъдат получени и че дружеството ще е в състояние да изпълни всички свързани с тях изисквания.

Приходите от правителствените дарения за нетекущи активи се признават текущо в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на систематична база, определена в рамките на полезния живот на актива, за който те са предоставени.

Правителствените дарения, които са получени, като компенсация за извършени от дружеството разходи се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход през периода на извършване на разходите, свързани с даренисто.

3.10. Получени заеми

Всички заеми се отчитат първоначално по себестойност, която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход, като приходи (разходи) от лихви през периода, за който е получен заема.

Получените заеми се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

3.11. Лизинг

3.11.1. Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към Дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя, като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по по-ниската от тяхната справедлива стойност към датата на придобиване или настоящата стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и припадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Финансовият лизинг поражда амортизационен разход за амортизируемите активи, както и финансов разход за всеки отчетен период. Амортизационната политика по отношение на амортизируемите наети активи е съобразена с тази по отношение на собствените амортизируеми активи. Ако не съществува достатъчна степен на сигурност, че собствеността ще бъде придобита до края на срока на лизинговия договор, активът се

амортизира през по-краткия от двата срока – срока на лизинговия договор или полезния живот на актива.

3.11.2. Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателя продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на имоти, машини и оборудване, като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг.

3.12. Задължения към наети лица

3.12.1. Планове за дефинирани вноски

Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски.

Съгласно българското законодателство дружеството е задължено да плаща вноски във фондовете за социално и здравно осигуряване. Размерът на вноските се определя от Кодекса за социалното осигуряване и Закона за здравното осигуряване въз основа на доходите за периода. Трудовите отношения с работниците и служителите в дружеството, в качеството му на работодател, се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действуващото осигурително законодателство.

Основно задължение на работодателя е да извършва задължително осигуряване на наетия персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване, фонд "Общо заболяване и майчинство", фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и

професионална болест", фонд "Гарантирани вземания на работниците и служителите" и здравно осигуряване.

Размерите на осигурителните вноски се утвърждават конкретно със Закона за бюджета на ДОО за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съотношение, което е определено в Кодекса за социално осигуряване.

Разходите по ангажимента на дружеството да превежда начислените суми по плановете за дефинирани вноски се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход при тяхното възникване.

3.12.2. Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума. Дължимите от дружеството вноски по социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход и задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на начисление на съответните доходи, с които те са свързани.

3.12.3. Платен годишен отпуск

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена, като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дружеството признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

3.12.4. Дефинирани доходи при пенсиониране

В съответствие с изискванията на Кодекса на труда, при прекратяване на трудовия договор на служител, придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение, в размери, определени в КТ и КТД на дружеството.

Международен счетоводен стандарт (МСС) 19 – Доходи на наетите лица третира това изискване като дългосрочно задължение на работодателя за изплащане на дефинирани доходи при напускане. Това налага прилагането на актюерски методи за изчисляване на настоящата стойност на бъдещите задължения на работодателя за изплащане на дефинирани доходи, чрез прилагане на Кредитния метод на прогнозираните единици.

Събитието, което поражда задължението на работодателя е напускането на лицето, когато то е придобило право на пенсия за осигурителен стаж и възраст. Това налага точно предвиждане на момента на напускане на наетите лица, според момента на възникване на това право за нуждите на изчисленията. Размерът на обезщетението е в пряка зависимост от трудовия стаж на лицето, като след определен период от 10 и повече години, бъдещия трудов стаж не влияе върху по-нататъшния размер на задължението. За да се определи настоящата стойност на задължението е необходимо да се прогнозира размерът на обезщетението в бъдещия момент, в който то ще бъде дължимо към настото лице, след което това обезщетение трябва да се дисконтира към момента на извършване на оценката.

Тези изчисления се извършват от лицензирани оценители – актюери.

3.13. Признаване на приходите и разходите

3.13.1 Приходите от продажбите и разходите за дейността са начислявани в момента на тяхното възникване, независимо от паричните постъпления и плащания. Отчитането и признаването на приходите и разходите се извършва при спазване на изискването за причинна и следствена връзка между тях.

Приходите се оценяват по справедливата стойност на полученото или подлежащото на получаване или плащане възнаграждение, нетно от косвени данъци (данък върху добавената стойност) и намалено със сумата на всички предоставени отстъпки.

Приходи се признават както следва:

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към края на отчетния период, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите от наеми се признават на линеен принцип за периода на наема.

Приход от дивиденти се признава, когато е установено правото да се получи плащането.

Приходите от дивиденти в дялове и ценни книжа се представят в отчета за всеобхватния доход като "приходи от участия".

Приходите от правителствени дарения, свързани с компенсиране на направени разходи, се признават в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Приходите от правителствени дарения, свързани с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признават в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, обичайно в размера на признатата в разходите амортизация.

3.13.2. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост.

Дружеството отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това същите се отнасят по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Признаването на разходите за разход за текущия период се извършва при начисляване на съответстващите им приходи.

3.14. Финансови приходи и разходи

Разходите по заеми, които могат пряко да се отнесат към актив, за който процесът на придобиване, строителство или производство, преди да стане готов за предвижданата му употреба или продажба, непременно отнема значителен период от време, следва да се капитализират като част от стойността на този актив. Такива разходи по заеми се капитализират, като част от себестойността на актива, когато съществува вероятност те да доведат до бъдещи икономически изгоди за предприятието и разходите могат надеждно да се оценят. Другите разходи по заеми се признават като разход в периода, през който са извършени.

Всички останали финансови приходи и разходи се отразяват в печалбата или загубата за всички инструменти, оценявани по амортизирана стойност чрез използване метода на ефективния лихвен процент.

Методът на ефективния лихвен процент е метод за изчисление на амортизираната стойност на един финансов актив или пасив и за разпределение на прихода от или разхода за лихви през съответния период. Ефективният лихвен процент е този, при който се дисконтират очакваните бъдещи парични плащания или постъпления по време на живота

на финансовия инструмент, или при определени случаи за по-кратък период, към нетната преносна стойност на финансовия актив или пасив.

При изчислението на ефективния лихвен процент дружеството преценява паричните потоци, като взема предвид всички договорни условия на финансовия инструмент, но без да включва потенциални бъдещи кредитни загуби от обезценка. Изчислението включва такси, транзакционни разходи, премии или отстъпки, платени или получени между страните на договора, които са неразделна част от ефективния лихвен процент.

Финансовите приходи и разходи се включват в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход, като се посочват нетно и се състоят от: лихвени приходи и разходи (вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции), курсови разлики от валутни операции, приходи и разходи от операции с финансови активи.

Финансовите разходи на дружеството са сформирани от лихви по финансов лизинг и банкови такси по обслужване на банкови разплащания с контрагенти

3.15. Разходи за данъци върху печалбата

Разходът за данъка върху печалбата представлява сумата от текущия данък върху печалбата и данъчния ефект върху временните данъчни разлики. Текущият данък върху печалбата се определя въз основа на облагаемата (данъчна) печалба за периода, като се прилага данъчната ставка съгласно данъчното законодателство към датата на финансовия отчет.

Отсрочените данъчни активи и/или пасиви са сумите на (възстановимите) дължимите данъци върху печалбата за бъдещи периоди по отношение на (намаляемите) облагаемите временни данъчни разлики. Временните данъчни разлики се установяват при сравнение на отчетната стойност на един актив или пасив, представени в отчета за финансовото състояние и неговата данъчна основа, получена при прилагане на данъчните правила.

Отсрочените данъци върху печалбата се изчисляват чрез прилагането на балансовия метод на задълженията. Отсрочените данъчни пасиви се изчисляват и се признават за всички облагаеми времени разлики, докато отсрочените данъчни активи се признават, само ако има вероятност за тяхното обратно проявление и ако дружеството ще е в състояние в бъдеще да генерира достатъчно печалба, от която те да могат да бъдат приспаднати.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми времени разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби, до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспаднат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда в края на всеки отчетен период и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Ефектът от признаването на отсрочените данъчни активи и/или пасиви се отразява там, където е представен ефектът от самото събитие, което ги е породило. За събития, които засягат отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход ефектът от отсрочените данъчни активи и пасиви е признат също в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. За събития, които са отчетени първоначално в капитала и отсрочените данъчни активи и пасиви са признати за сметка на капитала.

В отчета за финансовото състояние отсрочените данъчни активи и/или пасиви се представят компенсирано, тъй като подлежат на единен режим на облагане.

Съгласно българското данъчно законодателство за 2017 и 2016 година дружеството дължи корпоративен данък (данък върху печалбата) в размер на 10 % върху облагаемата печалба. За 2018 година данъчната ставка се запазва на 10 %.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за периода, през който активите ще се реализират, а пасивите ще се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила.

3.16. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

В процеса на прилагането на счетоводната политика ръководството на дружеството извършва преценки, които оказват значителен ефект върху настоящия финансов отчет. Такива преценки по дефиниция рядко са равни на действителните резултати. В резултат от тяхната същност, те се подлагат на постоянен преглед и актуализация и обобщават историческия опит и други фактори, включително очаквания за бъдещи събития, които ръководството вярва, че са разумни при съществуващите текущи обстоятелства.

Преценките и предположенията, които носят значителен риск да доведат до съществена корекция в преносните стойности на активите и пасивите през следващата финансова година, са изложени по-долу.

3.16.1. Полезен живот на имоти, машини и съоръжения и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и съоръженията и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техния очакван полезен живот и преносни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на дружеството.

3.16.2. Обезценка на вземания

Приблизителната оценка за очакваните загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави в края на всяка финансова година. Ръководството на дружеството извършва преглед на вземанията на портфейлна база, като разделя вземанията по групи клиенти. Тези предположения са обект на значителна несигурност, тъй като дружеството има голям брой клиенти – физически лица, на които е трудно да бъде направен анализа на платежоспособността им.

3.16.3.Провизии

Ръководството на дружеството прави преценка за размера на провизиите за потенциални задължения въз основа на своя опит за сходни по характер условни задължения, като взема под внимание и наличната текуща информация за конкретните задължения.

Провизии за правни искове се признават когато дружеството има сегашно правно или конструктивно задължение като резултат от минали събития; по-вероятно е да възникнат (отколкото да не възникнат) изходящи парични потоци за погасяване на задължението и когато може надеждно да се определи сумата на самото задължение. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Когато има няколко подобни задължения, вероятността да възникнат изходящи парични потоци за тяхното погасяване се оценява като се взема предвид целия клас от задължения. Провизия се признава дори и в случите, в които вероятността да възникне изходящ паричен поток за дадено задължение в класа е малка.

3.16.4.Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, за които е преценено, че съществува голяма вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, същите се обезценяват до нетна реализируема стойност.

3.16.5.Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани всяка година изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор.

4. ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕ НА МСФО 9 ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Търговските и други вземания, които са били класифицирани като кредити и вземания според МСС 39, сега се класифицират като оценявани по амортизирана стойност. Предприятието е приложило опростения подход за оценяване на очакваните кредитни загуби, при който се определя коректив за загуби за целия срок на финансовите активи. Увеличението в размер на 1,397 хил. лв. в коректива за обезценка е признато в началното салдо на неразпределената печалба на 01.01.2018 г.

4.1. Равнение на балансовите стойности на финансовите активи според МСС 39 с балансовите стойности по МСФО 9 на датата на преминаването към МСФО 9

Категория / (хил. лв.)	МСС 39 31.12.2017 г.	Обезоценка	МСФО 9 01.01.2018 г.
Кредити и вземания			
Търговски и други вземания	11,021	(1,397)	9,624
Общо финансови активи по амортизирана стойност:	**11,021**	**(1,397)**	**9,624**
Общо финансови активи:	**11,021**	**(1,397)**	**9,624**

4.2. Равнение на крайното салдо на коректива за загуби по МСС 39 с коректива за загуби на датата на преминаването към МСФО 9

Категория / (хил. лв.)	Коректив за загуби по МСС 39 31.12.2017 г.	Промени от преминаване към МСФО 9	Коректив за загуби по МСФО 9 01.01.2018 г.
Кредити и вземания (МСС 39)/Дългови инструменти по амортизирана стойност (МСФО 9)			
Търговски и други вземания	6,170	1,397	7,567
Общо коректив за загуби:	**6,170**	**1,397**	**7,567**

4.3. Ефект от преминаването към МСФО 9 върху резервите и неразпределената печалба - преизчисление на неразпределената печалба за 2017 г.

	Ефект от прилагането на МСФО 9 на 01.01.2018 г. (хил. лв.)
Неразпределена печалба/ непокрита загуба	
Крайно салдо по МСС 39 (31.12.2017 г.)	(4,700)
Увеличение на коректива за загуби на търговски и други вземания по МСФО 9	(1,397)
Отсрочени данъци	140
Начално салдо според МСФО 9 (01.01.2018 г.)	**(5,957)**

Корекцията на финансовия резултат за предходния отчетен период във връзка с преминаването към МСФО 9, е направена чрез коригиране на салдото на неразпределената печалба към 01.01.2018 г.

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ

	31.12.2017	Ефект от прилагане на МСФО 9	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
АКТИВИ			преизчислен
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	4 948		4 948
Нематериални активи	63		63
Отсрочени данъчни активи, нетно	713	140	853
Общо нетекущи активи	**5 724**		**5 864**
Текущи активи			
Материални запаси	1 894		1 894
Търговски и други вземания	11 021	(1 397)	9 624
Парични средства	205		205
Общо текущи активи	**13 120**		**11 723**
Общо активи	**18 844**		**17 587**
КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
Капитал			
Основен капитал	2 445		2 445
Резерви	(13 778)		(13 778)
Натрупани печалби/загуби	(4 593)	(1 257)	(5 850)
Общо капитал	**(15 926)**	**(1 257)**	**(17 183)**
Нетекущи пасиви			
Задължения към персонала при пенсиониране	426		426
Банкови заеми	2 761		2 761
Търговски и други нетекущи задължения	5 427		5 427
Данъчни задължения	8 109		8 109
Общо нетекущи пасиви	**16 723**		**16 723**
Текущи пасиви			
Банкови заеми	1 024		1 024
Търговски задължения	7 547		7 547
Задължения към персонал и социално осигуряване	946		946
Данъчни задължения	3 139		3 139
Други задължения	5 391		5 391
Общо текущи пасиви	**18 047**		**18 047**
Общо пасиви	**34 770**		**34 770**
Общо капитал и пасиви	**18 844**	**(1 257)**	**17 587**

4. ИМОТИ, МАШИНИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

	Земя хил. лв.	Сгради хил. лв.	Машини и съоръжения хил. лв.	Съоръжения и други хил. лв.	Транспортни средства хил. лв.	В процес на придобиване хил.лв.	Общо хил. лв.
Отчетна стойност:							
Салдо на 31 декември 2017 след прехвърляне	276	545	3,326	184	1,353	3,356	9,040
Постъпили		22	82	6	92	684	886
Излезли		-	(38)		(120)	(243)	(401)
Салдо на 31 декември 2018	276	567	3,370	190	1,325	3,797	9,525
Натрупана амортизация:							
Салдо на 31 декември 2017 след прехвърляне	-	282	2,887	74	849		4,092
Амортизация за периода	-	16	78	7	98	-	199
Излезли			(38)		(120)		
Салдо на 31 декември 2018	-	298	2,927	81	827	-	4,133
Преносна стойност на 31 декември 2018	276	269	443	109	498	3,797	5,392
Преносна стойност на 31 декември 2017	276	263	439	110	504	3,356	4,948

Представените в отчета за финансовото състояние активи в процес на придобиване, представляват извършени от дружеството разходи за строителство и придобиване на имоти, машини и съоръжения във В и К инфраструктурата, които към датата на отчета за финансовото състояние не са завършени и съответно не са въведени в експлоатация.

5. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Общо
	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:		
Салдо на 31 декември 2017	**205**	**205**
Постъпили	40	
Салдо на 31 декември 2018	**245**	
Натрупана амортизация:		
Салдо на 31 декември 2017	**142**	**142**
Амортизация за периода	27	
Салдо на 31 декември 2018	**169**	**142**
Преносна стойност на 31 декември 2018	**76**	**76**
Преносна стойност на 31 декември 2017	**63**	**63**

7. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	31.12.2018	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.
Материали	1.776	1.661
Горива	169	214
Стоки		19
Общо	**1,945**	**1,894**

8. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ

	31.12.2018	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.
Вземания от клиенти по продажби	9.114	9.705
Натрупана обезценка	6.756	7.567
Вземания от клиенти по продажби (нето)	2.358	2.138
Съдебни и присъдени вземания	8.116	7.211
Предоставени аванси	218	243
Други вземания	-	13
Вземания от подотчетни лица	14	11
Вземания по липси и начети	7	7
Предоставени депозити и гаранции	1	1
Общо	**10.714**	**9,624**

Дружеството е определило обичаен кредитен период от 30 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Ръководството преценява събираемостта, като анализира експозицията на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка и събирането им по съдебен път.

Ръководството на дружеството е завело съдебни дела за събиране на част от вземанията от продажби, чиято стойност към 31 декември 2018 възлиза на 3,499 хил. лв. (към 31 декември 2017 – 3,458 хил. лв.).

Възрастовият анализ на вземанията от клиенти е представен по – долу:

	31.12.2018	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.
До 90 дни	1,371	1,272
До 180 дни	758	669
До 1 година	548	733
От 1 до 3 години	1,581	4,148
Над 3 години	4,856	2,883
	9,114	**9,705**

Ръководството на дружеството счита, че стойността, по която търговските и други вземания са представени в отчета за финансовото състояние, съответства на тяхната справедлива стойност към 31 декември 2018 и 2017 година.

Балансовата стойност на търговски вземания по видове клиенти отразява кредитната експозиция към датата на отчета за финансово състояние на дружеството и тя е както следва:

В хиляди лева

	Към 31 декември 2018 г.			Към 31 декември 2017 г.		
	Отчетна стойност	**Обезценка**	**Балансова стойност**	**Отчетна стойност**	**Обезценка**	**Балансова стойност**
Население	7,293	(5405)	1,888	7,985	(6,228)	1,757
Юридически лица	1,438	(1149)	289	1,497	(1,168)	329
Бюджетни организации	223	(202)	21	223	(171)	52
Други клиенти	160	-	160	-	-	-
	9,114	**(6,756)**	**2,358**	**9,705**	**(7,567)**	**2,138**

Времевата структура на търговските вземания на дружеството към датата на отчитане е:

В хиляди лева	До 31 декември 2018 г.		До 31 декември 2017 г.	
	Отчетна стойност	Обезценка	Отчетна стойност	Обезценка
С просрочие до 30 дни	717	-	735	-
С просрочие до 31-90 дни	654	(53)	537	(192)
С просрочие от 91-180 дни	758	(263)	669	(234)
С просрочие от 181-365 дни	548	(229)	733	(253)
С просрочие от 1 до 3 години	1,581	(1,365)	4,148	(3,975)
С просрочие над 3 години	4,856	(4,856)	2,883	(2,883)
	9,114	**(6,756)**	**9,705**	**(7,567)**

9. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА

	31.12.2018	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в банкови сметки в лева	128	134
Парични средства в каса в лева	62	71
Общо	**190**	**205**

За целите на Отчета за паричните потоци, паричните средства и еквиваленти включват:

	31.12.2018	31.12.2017
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства и еквиваленти в Отчета за финансовото състояние	190	205
Парични средства и еквиваленти в Отчета за паричните потоци	190	205

Част от разполагаемите парични средства по банкови сметки са блокирани във връзка с предоставена гаранция, в изпълнение на *Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги*. Към 31 декември 2018 година, размера на наличните по въпросните банкови сметки парични средства, възлиза на 22 хил. лв.

10. ОСНОВЕН КАПИТАЛ

Към 31.12.2018 г. регистрираният капитал на „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД възлиза на 2 445 646 лева, разпределени в 2 445 646 броя поименни, безналични акции, с номинална стойност 1 лев за акция.

Участието в капитала на „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД към 31.12.2018 г. е както следва:

Съдружници	% от основния капитал	Участие в осн.капитал BGN
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	75.39%	1 843 888
"Водоснабдяване и канализация" ЕАД гр.Бургас	24.61%	601 758
	100.00%	**2 445 646**

11. РЕЗЕРВИ

През 2016 г., дружеството отписа за сметка на резервите активи, които са публична собственост. В резултат на това, резервите на дружеството имат отрицателна стойност, което води до отрицателна стойност на нетните активи (собствения капитал). Въпреки тези обстоятелства, ръководството на дружеството е уверено, че ще продължи да осъществява нормална търговска дейност и няма да има проблеми в обслужване на текущите си задължения.

12. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАЕМИ

Вид валута	Договорена сума х.лв.	Падеж	31.12.2018 Дългосрочна част х..лв.	Краткосрочна част х..лв.	Общо х..лв.	31.12.2017 Дългосрочна част х..лв.	Краткосрочна част х.лв.	Общо х..лв.
BGN'000								
Банкови заеми								
лева	11 150	20.08.2021 г.	1 218	742	1 960	1 966	742	2 708
лева	3 850	20.08.2021 г.	492	282	774	795	282	1 077
В и К Бургас								
лева	7 712	30.12.2019 г.		7 707	7 707	3 000	4 707	7 707
Общо:			**1 710**	**8 731**	**10 441**	**5 761**	**5 731**	**11 492**

За обезпечаване на задълженията си по получените банкови заеми „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД има учреден залог върху вземания от клиенти за отминал период в размер на 6,806 хил. лв. и върху бъдещи вземания в размер на не по-малко от 24.000 хил. лв.

Получените банкови заеми са договорени с лихвен процент шестмесечния EURIBOR плюс надбавка.

13. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ

Включените в отчета за финансовото състояние към 31 декември задължения по финансов лизинг са по договори за придобиване на транспортни средства. Те са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва и са както следва:

Срок	31.12.2018 х..лв.	31.12.2017 х..лв.
До една година	64	128
Над една година		73
Общо	**64**	**201**

14. ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЧНИ АКТИВИ

Отсрочени данъчни активи и пасиви се отчитат за всички временни разлики между данъчната основа на активите и пасивите и тяхната балансова стойност за целите на счетоводното отчитане, при данъчна ставка в размер на 10% /2017г. – 10 %/, която е приложима за годината, в която се очаква да се проявят с обратна сила.

Анализът на отсрочените данъчни активи и пасиви е следния:

Отсрочени данъчни (активи) / пасиви	Временна разлика 31.12.2018 х.лв.	Данък 31.12.2018 х.лв.	Временна разлика 31.12.2017 х.лв.	Данък 31.12.2017 х.лв.
1. Неизплатени доходи на физически лица	(1)		(2)	
2. Задължения за неползвани компенсируеми отпуски	(58)	(6)	(51)	(5)
3. Задължения към персонала при пенсиониране актюерска оценка	(42)	(4)	(43)	(4)
4. Обезценка на вземания	(676)	(67)	(757)	(76)
5.Данъчна загуба за пренасяне	(226)	(23)		
Общо активи по отсрочени данъци:	**(1 003)**	**(100)**	**(853)**	**(85)**

Данъчна загуба за пренасяне:

	хил. лв.
Данъчна загуба за пренасяне към 31.12.2016 г.	3154
Данъчна загуба за приспадане към 31.12.2017 г.	580
Данъчна загуба за приспадане към 31.12.2018 г.	310
Остатък Данъчна загуба за пренасяне	2264
Приложима данъчна ставка	10%
Признат отсрочен данъчен актив	226

След преценка на ръководството на Дружеството относно вероятността за наличието на бъдеща облагаема печалба, срещу която да се оползотворят данъчните загуби Дружеството е признало отсрочен данъчен актив върху целия размер на данъчната загуба. Оценката на вероятността за бъдещи реализирани печалби за усвояването на отсрочения данъчен актив се базира на приетия Бизнес-план и като са взети предвид и редица други приложими критерии. Датата на изтичане на данъчните загуби е 31 декември 2022 г. Съгласно изискванията на Закона за корпоративното подоходно облагане Дружеството има право да пренася данъчната загуба в рамките на 5 последователни години след възникването ѝ.

Във връзка с преминаването към МСФО 9 и прилагането на капиталовия подход, са приложени изискванията за данъчно третиране на промяна в счетоводна политика. Признатите отсрочени данъци са във връзка с чл. 82, ал. 3 от ЗКПО, който гласи, че ако променената счетоводна политика е била прилагана през предходните години и в резултат на това биха възникнали данъчни временни разлики, смята се, че те са възникнали и се признават на общо основание.

15. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	31.12.2018 х.лв.	31.12.2017 х.лв.
Задължения към доставчици, в т.ч.:	12 015	9 901
до една година	8 769	7 547
над една година	3 246	2 354
Задължения за лихви по получени заеми	404	243
Задължения по получени депозити и гаранции	229	292
Други	13	21
Общо:	**12 661**	**10 457**

Ръководството на дружеството счита, че стойността, по която краткосрочните задължения са представени в отчета за финансовото състояние, съответства на тяхната справедлива стойност.

16. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ОСИГУРИТЕЛИ

Задълженията към персонала и осигурители са както следва:

	31.12.2018	31.12.2017
	х.лв.	х.лв.
Задължения към персонала, в т.ч.:	801	735
текущи задължения	305	316
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	496	419
Задължения към осигурители, в т.ч.:	228	211
текущи задължения	132	118
начисления за неползвани компенсируеми отпуски	96	93
Общо	**1 029**	**946**

17. ДАНЪЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Данъчните задължения включват:	31.12.2018	31.12.2017
	х.лв.	х.лв.
Такси водовземане и заустване	7 775	7 789
Други такси (КЕВР)	300	256
Данък върху добавената стойност	136	23
Местни данъци и такси	88	73
Данъци върху доходите на физическите лица	65	65
Наказателни постановления	95	79
Лихви към НАП	3 133	2 949
Лихви към МДТ	14	11
Данък върху разходите (ЗКПО)	4	3
Общо	**11 610**	**11 248**

Общ размер на публичните задължения 9 266 хил.лв. в т.ч. главници 5 686 хил.лв., лихва 3 506 хил.лв. и нелихвоносна част 74 хил.лв. и разсрочване за плащанията съобразно постъпващите суми във "Водоснабдяване и канализация Добрич" АД и сключване на споразумения с НАП.

18. ПРИХОДИ

18.1. Приходи от продажби

	2018 хил. лв.	2017 хил. лв
Приходи от услуги по водоснабдяване, отвеждане на отпадни води, пречистване на отпадни води, в т.ч.:	17,723	17,069
- доставяне на питейна вода	*15,212*	*14,616*
- пречистване на отпадни води	*1,443*	*1,565*
- отвеждане на отпадни води	*1,068*	*888*
Приходи от предоставени други услуги	508	557
Общо	**18,231**	**17,626**

18.2. Други приходи

	2018 хил. лв.	2017 хил. лв.
Приходи от правителствени дарения	-	91
Приходи от излишъци на активи	8	1,795
Приходи от отписани задължения	976	654
Приходи от съдебни разноски по спечелени дела	-	538
Приходи от вътрешни удръжки	7	
Приходи от договори за съвместна дейност	53	

Приходи от продажба на отпадъци	8	-
Приходи от обезценени вземания	1,762	1,110
Други приходи	71	68
Общо	**2,885**	**4,248**

Приходите от отписани задължения са поради изтекла 10 годишна погасителна давност.

18.3. Капитализирани собствени разходи

Капитализираните собствени разходи са в размер на 12 хил.лв.

19. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2018 хил. лв.	2017 хил. лв.
Електроенергия	10,119	9,401
Основни материали	461	983
Горива и смазочни материали	481	213
Материали за дезинфекция	43	52
Работно облекло	8	1
Резервни части	268	136
Канцеларски материали	38	35
Вода	12	125
Активи под прав на съществност	29	63
Други	51	76
Общо	**11,510**	**11,085**

В разходите за материали с най-голям абсолютен размер са разходите за ел.енергия 10 119 хил.лв. или 88% /2017г.- 9401 хил.лв. или 85%/.

20. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2018 хил. лв.	2017 хил. лв.
Такса водовземане Плевен	501	522
Такса водовземане Варна	365	520
Такса заустване Плевен	14	14
Такса заустване Варна	9	18
Текущ ремонт	216	444
Охрана на обектите	198	253
Комисионни за събиране на дължими суми	135	128
Нает транспорт	13	23
Консултантски услуги	154	81
Местни данъци и такси и данъци при източника	40	50
Ремонт на пътни настилки		52
Други такси	8	12
Комуникационни услуги	111	96
Такса КЕВР	41	39
Абонаментни услуги	55	58
Застраховки	54	56
Наеми	19	50
Правни услуги	12	56
Реклами, куриерски услуги	28	12
Други	82	90
Общо	**2,055**	**2,574**

Начислените разходи за годината за одит по закон са в размер на 8 х.лв.

21. РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ И ПОСЛЕДВАЩА ОБЕЗЦЕНКА НА ФИНАНСОВИ АКТИВИ

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за амортизации на собствени активи	226	227
Общо разходи за амортизации	**226**	**227**

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за последваща оценка на активи	(951)	(244)
Приходи от обезценени вземания	1,762	1,110
Общо обезценка на финансови активи	**(811)**	**(866)**

Показател за събираемостта на вземанията в Дружеството през 2018 г. са получените приходи от обезценени вземания в размер на 1 762 хил.лв. при текуща обезценка на вземания 951 хил.лв. /2017г. съответно 1 110 хил.лв. и 244 хил.лв/.

22. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за заплати	4,529	4,802
Разходи за социално осигуряване и други социални плащания	905	916
Начисления за неизползвани отпуски	80	203
Разходи за безплатна храна	9	10
Обезщетения по КТ и КЗД, трудови спорове	205	284

Охрана на труда и обучение на персонала	20	34
Карти за пътуване	15	13
Общо	**5,763**	**6,262**

23. ДРУГИ ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Отписани вземания	51	117
Глоби, неустойки, санкции	46	2
Разходи по присъдени спорове	117	289
Командировки	28	18
Представителни разходи	18	17
Бракувани активи	1	3
Разходи за провизии на дефинирани доходи (нето)	(10)	(30)
Други	8	7
Общо	**259**	**423**

Броят на работниците и служителите в края на отчетния период и средният брой наети лица е както следва:

	2018	2017
	бр.	бр.
Наети лица в края на годината	478	560
Среден брой наети лица през годината	491	516

24. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ /РАЗХОДИ ЗА ПРОВИЗИИ НА ДЕФИНИРАНИ ДОХОДИ - РЕЗУЛТАТИ ОТ АКТЮЕРСКИТЕ ИЗЧИСЛЕНИЯ/

При извършване на актюерските изчисления не са променяни основните допускания. Промяната в резултата от предходната година представлява увеличения размер на настоящата стойност на задължението на работодателя. Стойността на задължението дава настоящата стойност на очакваните разходи за изплащане на дължимите еднократни обезщетения при пенсиониране на служителите на „Водоснабдяване и канализация Добрич" АД правата придобити към момента на извършване на оценката, т.е за прослужените години трудов стаж.

Таблица 1. Изменение на настоящата стойност на задълженията за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониранеи определяне на актюерската печалба (загуба) за 2018 г.

(сума в лева)

№	Наименование	2018	2017
1.	**Размер на задължението в началото на периода 01 Януари**	**425 547.07**	**444 684.00**
2.	Начислени лихви през периода	6 383.21	7 781.97
3.	Стойност на придобитите права през годината (текущ трудов стаж)	51 386.32	59 610.36
4.	Разходи за минал трудов стаж - промяна в плана	10 843.15	13 759.84
5.	Изплатени обезщетения при пенсиониране през периода.	-79 380.00	-11 419.40
6.	Статистическа (печалба) загуба, балансово число.	3 340.24	11 130.30
7.	**Размер на задължението в края на периода**	**418 119.99**	**425 547.07**

През периода е реализирана актюерска загуба в размер на 3 хил. лева. Съгласно промените в Стандарт 19 (IAS 19R) актюерските печалби и загуби реализирани през периода следва да се признават като Резерв от актюерска оценка.

Таблица 2. Суми, които подлежат на признаване в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход към 31.12.2018 г.

№	Наименование	Стойност в лева
1.	Призната актюерска печалба (загуба) в "Друг всеобхватен доход" към началото на периода	-119 808.68
2.	Актюерска печалба (загуба) върху задължението за периода призната в "Друг всеобхватен доход"	-3 340.24
3.	Призната актюерска печалба (загуба) в "Друг всеобхватен доход" към края на периода	-123 148.92

Таблица 3. Суми, които подлежат на признаване в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход за 2018 г.

№	Наименование	Стойност в лева
1.	Разход за лихви	5 383.21
2.	Разход за текущ стаж	51 386.32
3.	Разходи за минал трудов стаж	10 843.15
4.	**Разход, признат в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход**	**68 612.68**

Таблица 4. Суми, които подлежат на признаване в Отчета за финансово състояние към 31.12.2018 г.

№	Наименование	Стойност в лева
1.	Начислена за периода провизия	68 612.68
2.	Ползвана за периода провизия	-79 380.00
3.	Призната актюерска (печалба) загуба в "Друг всеобхватен доход"	3 340.24
4.	**Изменение на задължението, признато в Отчета за финансово състояние**	**-7 427.08**

Таблица 5. Изменение през 2018 г. на признатото в Отчета за финансово състояние задължение на предприятието за изплащане на дефинирани доходи на персонала

№	Наименование	Стойност в лева
1.	Задължение, признато в **Отчета за финансово състояние** към началото на периода	**425 547.07**
2.	Разход признат в отчета за печалбите или загубите и другия всеобхватен доход	68 612.68
3.	Извършени плащания през периода	-79 380.00
4.	Призната актюерска печалба (загуба) в "Друг всеобхватен доход"	3 340.24
5.	**Задължение, признато в Отчета за финансово състояние към края на периода**	**418 119.99**

Основните актюерски допускания са процента на дисконтиране на изчисленото задължение към момента на извършване на оценката, ръст на брутната работна заплата на служителите и вероятност за напускане преди момента на пенсиониране. Моделът, изчисленията и резултата са най-силно зависими по отношение на промяната в използвания дисконтов процент и в прогнозният ръст на заплатите.

Актюерски допускания	*-0.50%*	*Използван процент*	*+ 0.50%*
Процент на дисконтиране	1.00%	1.50%	2.00%
Размер на задължението в края на периода	429 460.64	418 119.99	407 432.39
Разлика в лева	*11 340.65*		*-10 687.60*
Разлика в %	*3%*		*-3%*
Ръст на брутната работна заплата	0.50%	1.00%	1.50%
Размер на задължението в края на периода	407 305.49	418 119.99	429 470.42
Разлика в лева	*-10 814.50*		*11 350.43*
Разлика в %	*-3%*		*3%*
Вероятност за предсрочно оттегляне	6.50%	7.00%	7.50%
Размер на задължението в края на периода	430 522.50	418 119.99	406 352.74
Разлика в лева	*12 402.51*		*-11 767.25*
Разлика в %	*3%*		*-3%*
Допускане за смъртност	- 1 год.	Таблица за смъртност	+ 1 год.
Размер на задължението в края на периода	420 947.26	418 119.99	414 989.46
Разлика в лева	*2 827.27*		*-3 130.53*
Разлика в %	*1%*		*-1%*

25. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ И РАЗХОДИ

	2018	2017
	хил. лв.	хил. лв.
Финансови приходи		
Приходи от лихви	1.160	987
	1.160	**987**

Финансови разходи

Разходи за лихви	(1,361)	(1,799)
Банкови такси, комисионни и други финансови разходи	(11)	(68)
	(1,372)	**(1,867)**

26. РАЗХОДИ/ИКОНОМИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Компонентите на разходите/приходите за данъци върху печалбата са следните:

	2018	**2017**
	хил. лв.	**хил. лв.**
Текущи разходи за данъци	-	-
Данъчен ефект от временни данъчни разлики	(151)	72
Разходи/икономия за данъци върху печалбата	**(151)**	**72**

Връзка между счетоводен и данъчен резултат, и данъчен разход (текущ и отсрочен):

	2018 хил. лв.	**Данъчен ефект**	**2017 хил. лв.**	**Данъчен ефект**
Счетоводен резултат	152	15	179	18
увеличения, в т.ч.:	*2,617*	*262*	*2,084*	*208*
- постоянни разлики	910	91	1,594	160
- временни разлики	1,707	171	490	49

намаления, в т. ч.:	*2,769*	*277*	*2,263*	*226*
- постоянни разлики	-	-	314	31
- времеви разлики	2,769	277	1,949	195
Данъчен резултат	0	-	0	-
Изменение в отсрочените данъци		**151**		**(72)**

27. СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица	**Вид на свързаност**	
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Собственик	75.39%
"Водоснабдяване и канализация" ЕАД, гр.Бургас	Собственик	24.61%
		100.00%

"Водоснабдяване и канализация Добрич" АД има заем в размер на 7 712 хил.лв. с краен срок на погасяване 30.12.2019 г.

Не са извършени сделки със свързани лица през периода.

28. УСЛОВНИ АКТИВИ И ПАСИВИ

За обезпечаването на задълженията си по получени банкови заеми дружеството има учреден залог върху вземанията от клиенти за отминал период в размер на 6.806 х.лв и върху бъдещи вземания в размер на 24.000 х.лв.

Дружеството е предоставило банкова гаранция в полза на Асоциацията по В и К на обособената територия, на стойност 22 хил. лв. със срок на валидност 01 май 2021 година.

Дружеството води гражданско дело срещу три физически лица за причинени имуществени вреди в размер на 6 696 хил.лв. в периода 2011 – 2012 г. като делото вече е спечелено на първа инстанция.

29. ВЪЗНАГРАЖДЕНИЯ НА КЛЮЧОВИЯ РЪКОВОДЕН ПЕРСОНАЛ

Възнагражденията на членовете на ключовия ръководен персонал през 2018 и 2017 години възлизат съответно на 118 хил. лева и 144 хил. лева и представляват краткосрочни доходи на персонала.

30. ПРОМЕНИ В НАЧИНА НА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ДРУЖЕСТВОТО

През месец март 2016 година ръководството на дружеството е сключило *Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВИК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги* с Асоциацията по В и К на обособената територия (АВиК), на която оперира дружеството. Съгласно условията на договора, неговият срок е 15 години, считано от 1 април 2016 година, като задължителното минимално ниво на инвестиции, които дружеството следва да направи за целия период е 6,000 хил. лв.

Във връзка с влизането в сила на посочения договор с АВиК, комплексните и значимите язовири, включително водохранилищата им и събирателните им деривации, както и съоръженията и системите за водоснабдяване на населените места, както и съоръженията и системите за отвеждане и пречистване на отпадъчните води са обявени за публична държавна и/или публична общинска собственост. Тези активи са предадени на държавата и общините и с тяхната преносна стойност е намален собствения капитал на дружеството (виж т. 2.4.).

Цената, която дружеството ще плаща за правото да използва публичните активи се определя на база на неговия ангажимент за задължително минимално ниво на инвестиции за срока на договора. Съгласно клаузите на договора, стойността на минималното ниво на инвестициите подлежи на преглед и евентуална промяна през период от пет години по време на изпълнение на договора. Също така, съществува възможност дружеството да бъде освободено от ангажимента да извършва определени инвестиции, ако някоя от страните в договора постигне по – добри икономически условия за реализиране на тази инвестиция.

Съгласно условията на договора, за следващите пет отчетни периода, дружеството има ангажимент да направи задължително минимално ниво на инвестиции, както следва:

Година	Инвестиции в публични активи хил. лв.
2016	400

2018	400
2019	400
2020	400
2021	400
2022	400
2023	400
2024	400
2025	400
2026	400
2027	400
2028	400
2029	400
2030	400
Общо	**6,000**

През 2016 г., 2017 г. и 2018 г. дружеството трябваше да отчете инвестиции в публични активи в размер на 1 200 хил.лв. в съответствие с изискванията на Договора и приложимите законови изисквания. През трите години са извършени разходи за реконструкция и модернизация на съществуващите публични активи от дружеството, но не са издавани фактури на бартерен принцип с общините и Областната администрация съответно за извършени услуги от ВиК оператора и такса за достъп до тези активи на АВиК.

В съответствие с данъчното третиране по ЗДДС, данъчното събитие възниква към момента, в който се приема конкретната инвестиция и се подпише приемо-предавателен протокол между публичния собственик и ВиК оператора, извършил инвестицията. В тази връзка операторът в пет дневен срок трябва да издаде документ (фактура) за извършената доставка. До края на 2018 г. са изпратени само писма до Областната администрация и Общините Добричка, Каварна, Генерал Тошево, Шабла, Тервел за извършените инвестиции. Съгласно условията на Договора, при неизпълнение на инвестициите ще се налагат санкции края на периода. През 2016 г. тези инвестиции са в общ размер (вкл. за корпоративни активи) на 698 хил.лв., през 2017 г. - 495 хил.лв. и за 2018 г. – 684 х.лв.

31. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Няма събития възникнали между края на отчетния период и датата, на която финансовия отчет е утвърден за издаване, които да налагат корекции.

Финансовият отчет на страници от 1 до 60 е одобрен за издаване от Съвета на директорите на "Водоснабдяване и канализация Добрич" АД гр.Добрич на 28 февруари 2019 г. с Протокол от 28.02.2019 г.